

Моніторинг оцінювання якості освітнього процесу в УНУС здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за ОПП «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» (I півріччя 2023-2024 н.р.)

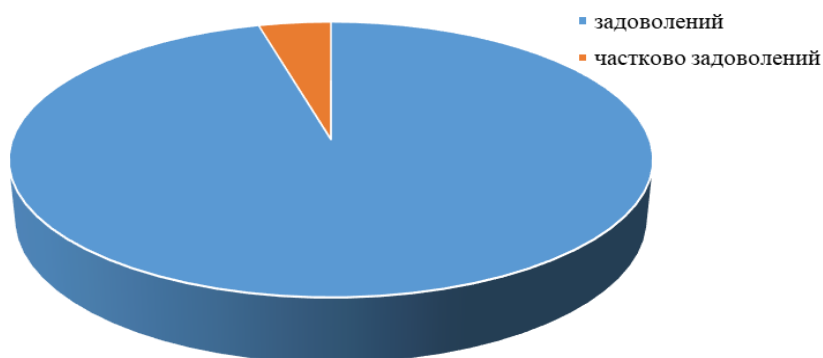
Орієнтація УНУС на здобувача вищої освіти, як споживача освітніх послуг, в системі управління якістю освітнього процесу означає: по-перше, визначення рівня задоволеності здобувачів вищої освіти організацією навчально-виховного процесу; по-друге, така оцінка необхідна для коригування дій в освітніх процесах шляхом внесення змін в освітньо-професійну програму, управління, організацію та технології навчання.

Мета анкетування – аналіз задоволення здобувачів вищої освіти отриманими освітніми послугами: змістовним наповненням програми, ефективністю викладання, забезпеченістю освітнього процесу матеріально-технічними та навчально-методичними ресурсами тощо.

Моніторинг оцінювання якості освітнього процесу в УНУС проводився шляхом онлайн опитування. Респонденти анкетування – 18 здобувачі вищої освіти за ОПП «Туризм» денної форми навчання спеціальності 242 «Туризм».

На запитання «Як Ви оцінюєте рівень якості надання освітніх послуг в УНУС?» 100% респондентів із числа опитаних здобувачів вищої освіти зазначили, що високо.

Серед учасників опитування 17 респондентів (94%) задоволені освітнім середовищем в УНУС.

Рис. 1. Оцінка рівня задоволеності здобувачів освітнім середовищем в УНУС, %

На запитання анкети «Які проблеми, на Вашу думку, найбільшою мірою ускладнюють навчання за обраною спеціальністю?» здобувачам пропонувалось обрати відповідь із наступного переліку:

- необхідність поєднувати навчання і роботу,
- особиста неорганізованість,
- низький рівень організації самостійної роботи,
- надмірний обсяг навчального навантаження,
- спосіб подання інформації викладачами.

Здобувачі мали змогу обирати декілька варіантів одночасно. Узагальнені результати відображені у табл. 1.

Таблиця 1.

Відповіді респондентів на запитання «Що найбільшою мірою ускладнює навчання за обраною спеціальністю?»

Перелік проблем	Кількість здобувачів	%
Необхідність поєднання роботи і навчання;	9	50
Недостатня вмотивованість до навчання	4	22
Недостатня практична підготовка	7	39
Недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою	2	11
Особиста неорганізованість	8	44
Надмірний обсяг навчального навантаження	6	33
Спосіб подання інформації викладачами	5	28

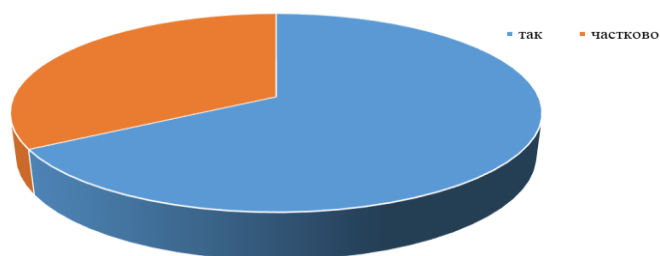
За результатами опитування перші позиції посіли наступні проблеми: необхідність поєднувати навчання і роботу (відзначили 50% опитаних), особиста неорганізованість (44%), недостатня практична підготовка (39%), надмірний обсяг навчального навантаження (33%), спосіб подання інформації викладачами (28%), недостатня вмотивованість до навчання (22%), недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою (11%).

На запитання анкети «Чи надається Вам організаційна, інформаційна та консультативна підтримка в межах освітньої програми?» 83% респондентів стверджують, що викладач докладно все пояснює на першому занятті, інші отримують таку інформацію з інтернет-ресурсів (зокрема платформи дистанційного навчання, сайту кафедри чи університету) та через месенджери (рис. 2.)

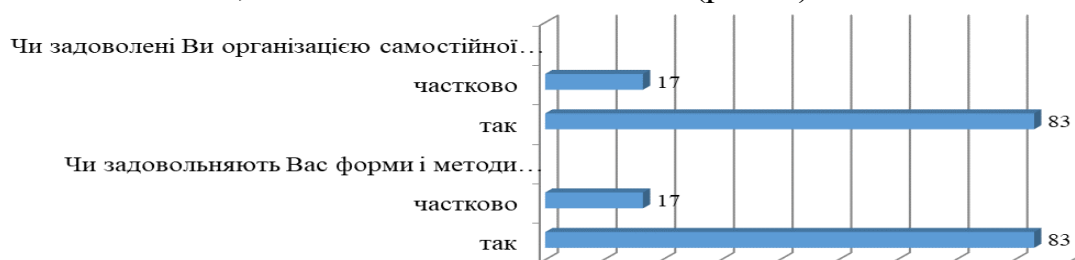
Рис. 2. Інформованість здобувачів про цілі, зміст та завдання освітньої програми, порядок і критерії оцінювання, %

На запитання «Чи забезпечить зміст освітньої програми та її структура (набір обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін) Вашу майбутню успішну діяльність за спеціальністю?» ствердно відповіли 67% опитаних здобувачів. Можливістю формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вільний вибір навчальних дисциплін повністю задоволені 94% респондентів та 6% – частково (рис. 3).

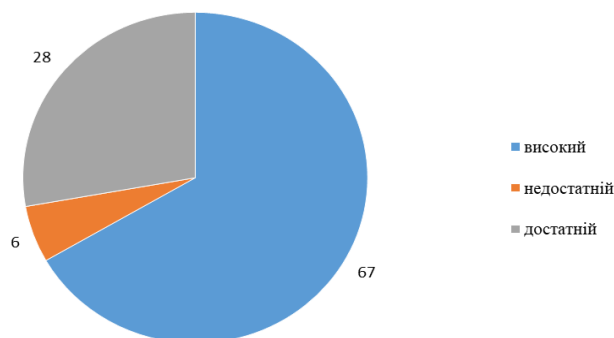
Рис. 3. Забезпечення набором обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін у освітніх програмах, зокрема через вільний вибір, %

Блок запитань щодо якості освітнього процесу дає змогу визначити рівень студентського задоволення якістю викладання дисциплін та системою оцінювання. Здобувачі вищої освіти під час анкетування засвідчили, що цілком задоволені формами і методами навчання та викладання дисциплін за обраною спеціальністю – 83%, частково задоволені – 17% (рис. 4).

Рис. 4. Задоволеність формами і методами навчання та викладання дисциплін за обраною спеціальністю, %

Позитивним моментом є те, що 83% здобувачів задоволені організацією самостійної роботи в УНУС (викладачем у достатньому обсязі запропоновані навчальні матеріали, фахово визначені вимоги, надані рекомендації щодо виконання завдань, вказані необхідні джерела інформації). Саме стимулювання до наукових досліджень лежить в основі студентоцентричного підходу до навчання та сприяє розвитку самостійності, креативного та критичного мислення студента, здатності виявляти ініціативу. 67% здобувачів вказують на досить високий рівень організації та стимулювання до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності (рис. 5).

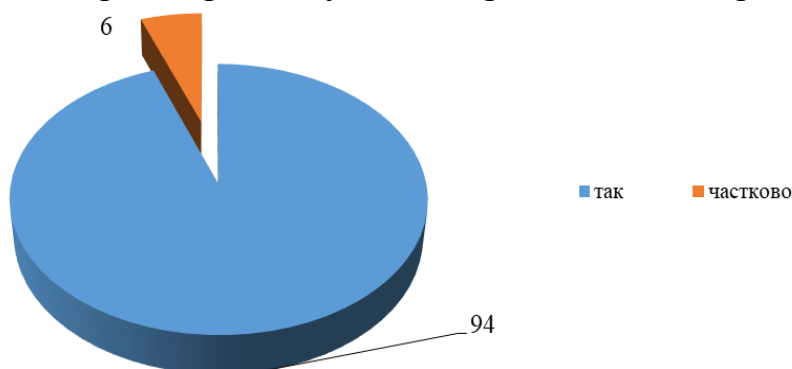

Рис. 5. Задоволеність організацією самостійної роботи та науково-дослідницької діяльності, %

Отже, як свідчать результати опитування, більшість здобувачів задоволені організацією самостійної роботи в УНУС, навчанням і рівнем стимулювання до самоосвіти.

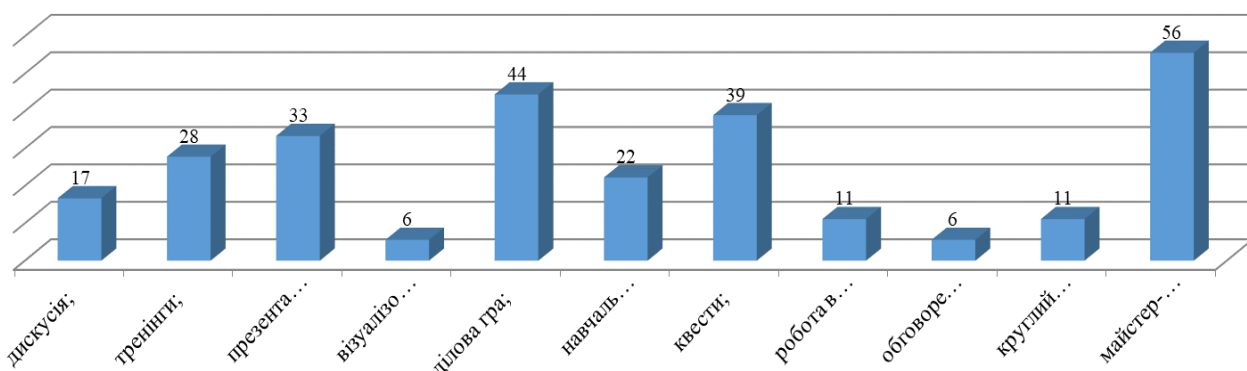
З метою забезпечення якісної студентоорієнтованої підготовки, яка в майбутньому дасть змогу випускникам краще працевлаштуватись та бути більш конкурентоспроможними на ринку праці, здобувачі вищої освіти мають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вільний вибір навчальних дисциплін.

Оскільки структура ОПП «Туризм» передбачає індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, починаючи із II семестру, 94% опитаних респондентів підтвердили реалізовану ними можливість самостійного обрання навчальних дисциплін для подальшого вивчення з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії, 6% опитаних засвідчили часткову реалізацію такої можливості. Узагальнені відповіді по запитаннях наявності можливості та реалізації вільного вибору дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами представлено на рис. 6.

Рис. 6. Наявність можливості та реалізації вільного вибору дисциплін, %

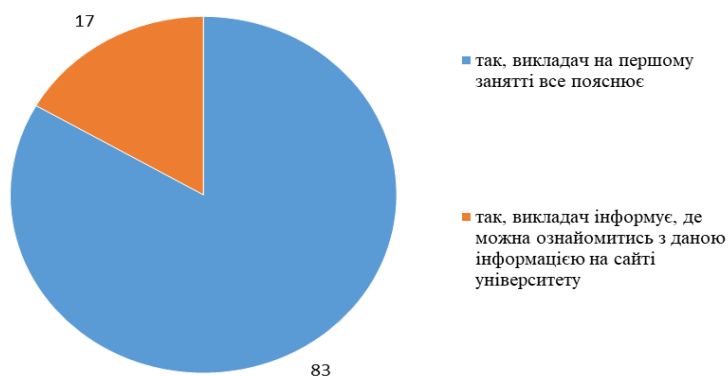
Блок запитань щодо якості освітнього процесу дозволяє визначити яким саме інтерактивним методам навчання і формам проведення занять при вивченні дисциплін здобувачі надають перевагу (рис.7).

Рис. 7. Способи та методи освітнього процесу за ОПП, %

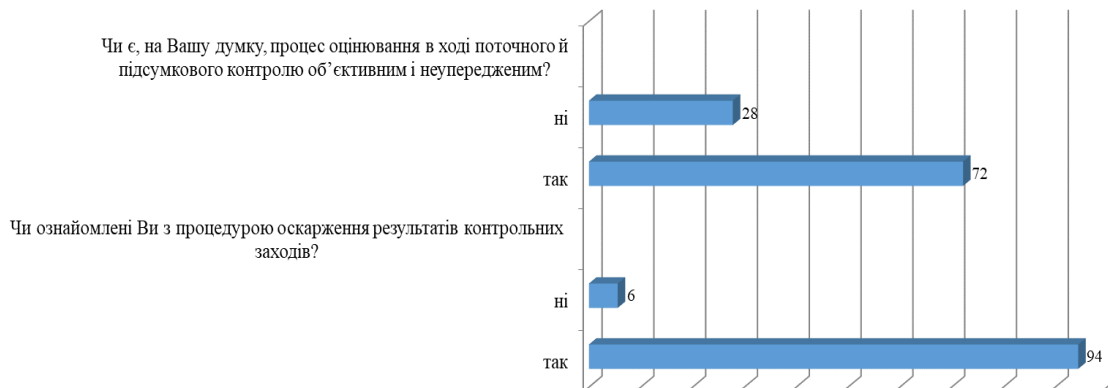
Також, здобувачам вищої освіти було запропоновано вказати, яким чином вони дізнаються про форми контролю, порядок і критерії оцінювання під час вивчення навчальних дисциплін. Результати анкетування підтвердили, що усім надається доступна та зрозуміла інформація щодо форми контрольних заходів

та критеріїв їх оцінювання з навчальних дисциплін. Викладачі інформують про це переважно на першому занятті в усній формі – 83%, або інформує, де така інформація оприлюднена на сайті університету чи кафедри – 17% (рис. 8).

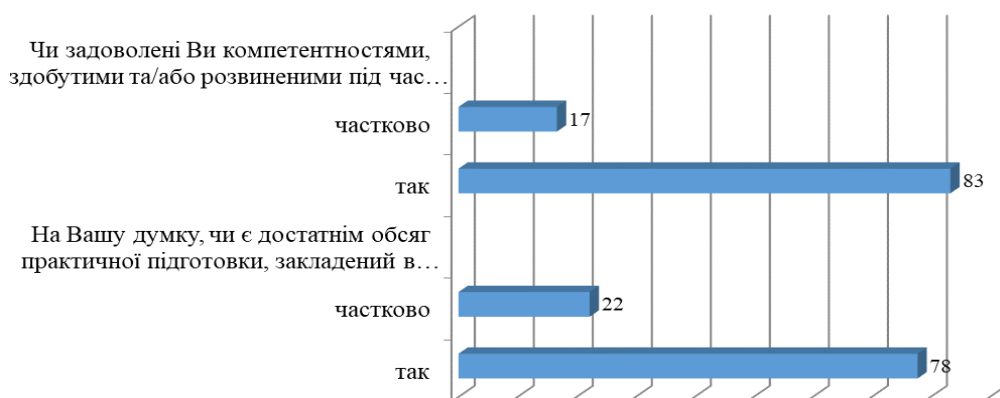
Рис. 8. Джерела ознайомлення здобувачів вищої освіти із формами контролю, порядком і критеріями оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни, %

Важливо відзначити достатній рівень чинної системи оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти університету. На запитання «Чи є, на Вашу думку, процес оцінювання в ході поточного й підсумкового контролю об'єктивним і неупередженим?» 72% з опитаних здобувачів відповіли ствердно. Щодо запитання «Чи ознайомлені Ви з процедурою оскарження результатів контрольних заходів?» більшість опитаних (94%) відповіли ствердно, 6% – не знають про таку можливість (рис. 9).

Рис. 9. Об'єктивність та неупередженість поточного і підсумкового контролю та ознайомлення із процедурою оскарження його результатів, %

Освітньо-професійна програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності. Опитування здобувачів з цього питання показує достатній рівень обсягу практичної підготовки (на це вказали 78% респондентів). Загалом, результати опитування продемонстрували високу частку задоволеності здобувачами вищої освіти тими фаховими компетентностями, які вони здобули та/або розвинули під час практичної підготовки – 83% респондентів (рис. 10).

Рис. 10. Задоволеність обсягом практичної підготовки та компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки, %

Також, респондентам було запропоновано визначити результати залучення професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до освітнього процесу, насамперед, до проведення аудиторних занять. Отримані за результатами анкетування дані дозволяють стверджувати, що 83% здобувачів задоволені і бажають переймати досвід професіоналів-практиків безпосередньо у навчальному процесі.

Адміністрація Університету приділяє особливу увагу якості навчальних ресурсів та відповідає за забезпечення ефективної й безперебійної роботи комп'ютерної та мережевої інфраструктури, інформаційних сервісів УНУС та їх розвиток у відповідності до вимог користувачів. Здобувачі вищої освіти оцінювали також доступність та якісний рівень підручників, методичних вказівок, конспектів лекцій в електронній та друкованій формах; комп'ютерне забезпечення освітнього процесу. Узагальнені результати опитування представлені у табл. 2-3.

Таблиця 2.

Рівень задоволеності якістю підручників, методичних посібників, лекційних матеріалів для опанування навчальних дисциплін

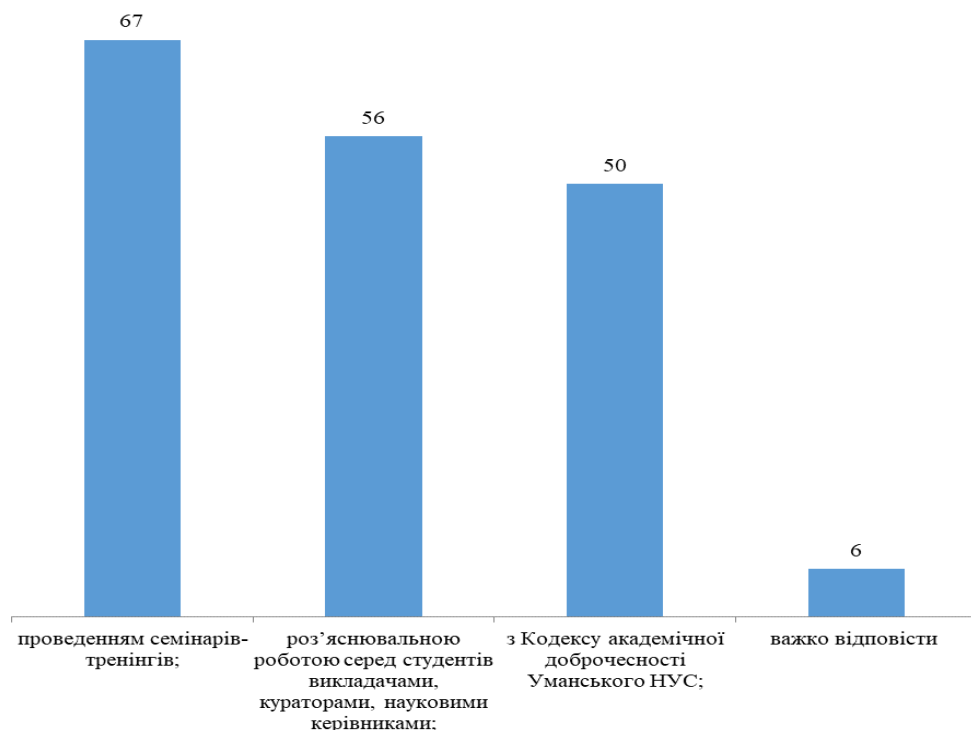
Варіанти відповіді	Результати опитування
Так	14 осіб (78%)
Частково	4 осіб (22%)

Таблиця 3.

Рівень використання сучасних засобів навчання в УНУС

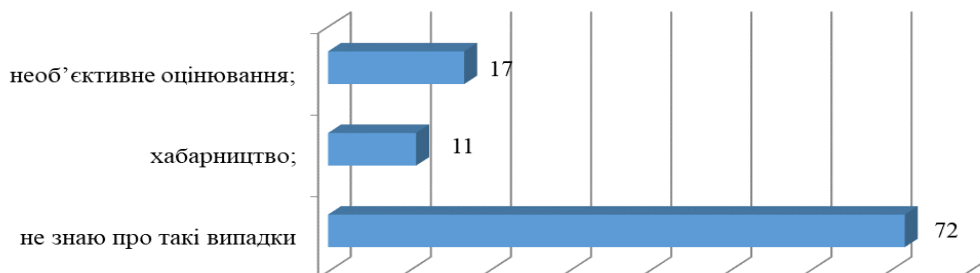
Варіанти відповіді	Результати опитування
Так	14 осіб (78%)
Частково	4 осіб (22%)

Університет популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності. На запитання «Яким чином популяризується академічна доброчесність в Уманському НУС?» здобувачам пропонувалось обрати відповідь із наступного переліку. Узагальнені результати вищезазначеного ілюструє рис. 11.

Рис. 11. Популяризація академічної доброчесності в УНУС, %

Для опитування здобувачів стосовно дотримання і популяризації в УНУС академічної доброчесності було задано питання «З якими проявами академічної недоброчесності Ви зіштовхувалися в Університеті?» (рис. 12).

Рис. 12. Дотримання і популяризації в УНУС академічної доброчесності, %

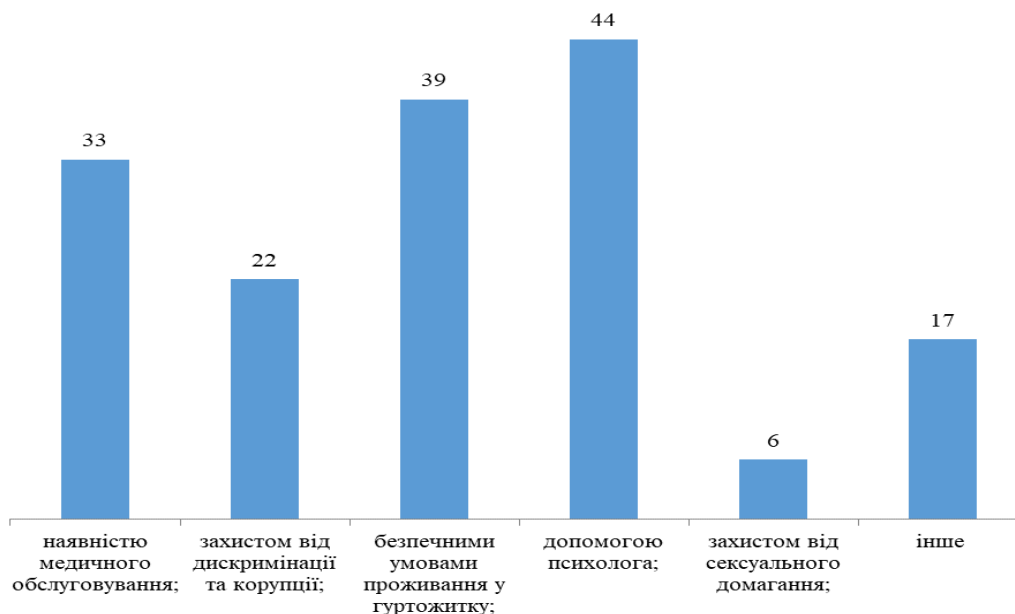
Під час опитування було важливо проаналізувати рівень безпеки освітнього середовища та соціальної підтримки, задоволення потреб здобувачів вищої освіти та їх інтересів. За результатами анкетування щодо безпеки освітнього середовища для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, їх соціальної підтримки, можна стверджувати, що відповідні послуги надаються на високому рівні і задовольняють більшість здобувачів вищої освіти. А запитання «Чи є безпечним для Вашого життя і здоров'я освітнє середовище Уманського НУС?» 94% респондентів відповіли ствердно.

Узагальнені результати анкетування щодо безпеки освітнього середовища для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, їх соціальної підтримки відображені на рис. 13-14.

За результатами опитування (респонденти могли обрати декілька відповідей одночасно) перші три позиції для створення безпечного освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти належать: наявності

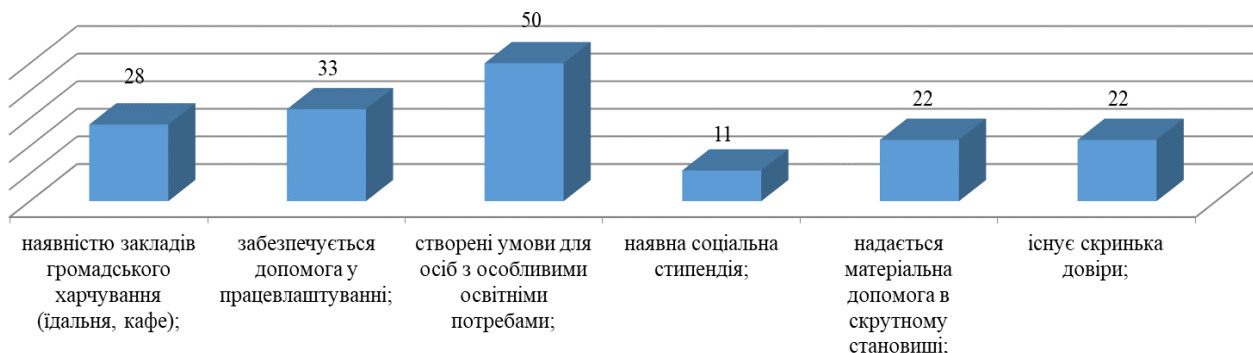

допомоги психолога – 44%, безпечним умовам проживання в гуртожитку – 39%, наявності медичного обслуговування – 33%. Також респонденти зазначили, що важливим для них є захист від дискримінації та корупції – 22%, захист від сексуального домагання – 6%, у варіанті «Інше» здобувачі наголосили на наявності облаштованого укриття – 17%.

Рис. 13. Фактори забезпечення безпеки освітнього середовища для життя та здоров'я, %

При проведенні анкетування досліджувалось питання наявності в Університеті засобів та процесів соціальної підтримки для здобувачів вищої освіти (рис. 14).

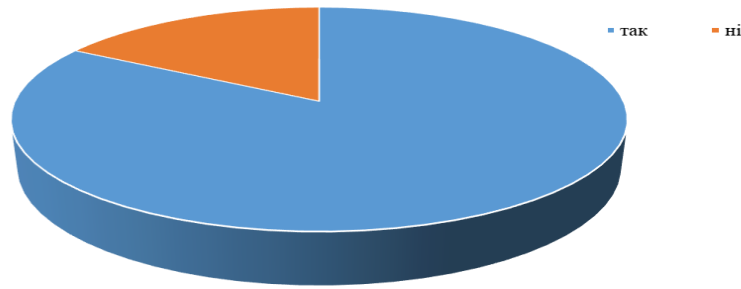

Рис. 14. Напрями надання соціальної підтримки, %

За результатами анкетування щодо безпеки освітнього середовища для життя і здоров'я студентів можна зробити висновок, що відповідні послуги надаються Університетом на високому рівні і задовольняють більшість потреб та інтересів здобувачів.

Узагальнюючи надані відповіді на запитання щодо академічної мобільності «Чи ознайомлені Ви з програмами міжнародної академічної мобільності (проходження міжнародних практик, навчання за програмами/грантами за кордоном тощо)?» 83% здобувачів знають про таку можливість, 17% – або не знають, або не зацікавлені (рис. 15).

Рис. 15. Можливості міжнародної академічної мобільності, %

Згідно проведеного моніторингу, варто зазначити, що серед здобувачів вищої освіти 56% задоволені рівнем організації роботи студентського самоврядування в УНУС, 33% – задоволені частково.

Отже, варто пам'ятати той факт, що задоволеність здобувачів якістю освітнього процесу в цілому та якістю освітньо-професійної програми зокрема, є одним із основних факторів формування ефективної діяльності. На запитання «Що, на Вашу думку, слід змінити в освітній програмі для Вашої спеціальності?» 72% із загальної кількості опитаних відповіли, що нічого не слід змінювати і їх все влаштовує в ОПП. Деякі респонденти мали окремі пропозиції щодо її покращення, зокрема: «проведення практичних занять на базі туристичних підприємств» – 17%, «відвідування закладів туристичної індустрії, ознайомлення з ними більш детально» – 11%.

Також, на думку здобувачів вищої освіти, факторами, які удосконалюють процес навчання, є практикозорієнтованість, використання в освітньому процесі сучасних засобів інформаційних технологій та інформаційного забезпечення, можливість вільного вибору дисциплін. Ці чинники забезпечать якісну студентоорієнтовану підготовку, яка в майбутньому дасть змогу краще працевлаштуватись та бути більш конкурентоспроможним на ринку праці.

Висновки з Моніторингу оцінювання якості освітнього процесу в УНУС здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» (I півріччя 2023-2024 н.р.)

1. Зважаючи на усе вищезазначене, можна зробити загальний висновок – освітні послуги в Університеті за ОПП «Туризм» надаються на достатньо високому рівні і задовольняють більшість здобувачів вищої освіти – отримувачів послуг, так 100% респондентів вказали на високу їх якість.

2. Аналіз проблем, які найбільшою мірою ускладнюють навчання за обраною спеціальністю ускладнюють навчання дав змогу визначити наступне: необхідність поєднувати навчання і роботу (відзначили 50% опитаних), особиста неорганізованість (44%), недостатня практична підготовка (39%), надмірний обсяг навчального навантаження (33%), спосіб подання інформації викладачами (28%), недостатня вмотивованість до навчання (22%), недостатнє забезпечення навчально-методичною літературою (11%).

3. Опитування щодо своєчасності, доступності та зрозумілості інформації щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання та поточного оцінювання в межах окремих дисциплін, показало, що 83% респондентів стверджують, що викладач докладно все пояснює на першому занятті, інші отримують таку інформацію з інтернет-ресурсів (зокрема платформи дистанційного навчання, сайту кафедр чи університету) та через месенджери.

4. На запитання щодо забезпечення повноти, змісту ОПП та її структури майбутньої успішної діяльності за спеціальністю ствердно відповіли 67% опитаних. Можливістю формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через вільний вибір навчальних дисциплін, повністю задоволені 94% респондентів.

5. Здобувачі вищої освіти під час анкетування засвідчили, що цілком задоволені формами і методами навчання та викладання дисциплін за обраною спеціальністю – 83%, частково задоволені – 17%. 67% здобувачів вказують на досить високий рівень організації та стимулювання до самоосвіти й науково-дослідницької діяльності та організацією самостійної роботи.

6. 94% опитаних респондентів підтвердили реалізовану ними можливість самостійного обрання навчальних дисциплін для подальшого вивчення з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії.

6. Опитування здобувачів вищої освіти щодо практичної підготовки за ОПП підтверджує достатній рівень її обсягу (на це вказали 78% респондентів). Результати опитування продемонстрували високу частку задоволеності здобувачами вищої освіти тими фаховими компетентностями, які вони здобули та/або розвинули під час практичної підготовки – 83% респондентів.

7. Більшість опитаних (78%) задоволені якістю і доступністю підручників, методичних вказівок, лекцій, комп'ютерним забезпеченням освітнього процесу.

8. Серед загальної кількості анкетованих здобувачів вищої освіти 72% стверджують, що не зустрічались із проявами академічної недоброчесності в Університеті.

9. За результатами анкетування щодо безпечності освітнього середовища для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, їх соціальної підтримки Університетом можна зробити висновок, що відповідні послуги надаються на високому рівні і задовольняють більшість здобувачів (94%).

10. Узагальнюючи відповіді щодо академічної мобільності варто зазначити, що 83% здобувачів знають про таку можливість, 17% – або не знають, або не зацікавлені в ній.

11. Характеризуючи питання щодо організації роботи студентського самоврядування в УНУС, варто зазначити, що 56% здобувачів вищої освіти задоволені її рівнем та беруть активну участь у заходах, які проводяться студентським самоврядуванням.

Для удосконалення та підвищення рівня освітніх послуг, що надаються Університетом за ОПП «Туризм», доцільно застосувати наступні заходи:

1. Продовжувати практику моніторингу здобувачів вищої освіти щодо задоволеності ОПП та якістю надання освітніх послуг за нею. Відстежувати позитивну динаміку та виявляти слабкі чи проблемні сторони з метою вжиття своєчасних заходів.

2. Науково-педагогічним працівникам активізувати науково-дослідну діяльність здобувачів шляхом стимулювання їх до самоосвіти, застосування в освітньому процесі результатів наукової роботи, спільної публікаційної активності тощо.

3. Систематично брати участь у науково-практичних та методичних семінарах щодо використання інноваційних методів навчання та викладання.

4. Викладачам, кураторам академічних груп періодично ознайомлювати здобувачів вищої освіти із електронними базами даних УНУС (сайт Університету, наукова бібліотека, інституційний репозитарій, дистанційна освіта Moodle, електронний розклад тощо).

5. Збільшити кількість виїзних навчальних практик для кращого засвоєння теоретичного матеріалу.

6. Періодично проводити моніторинг якості організації вибору навчальних дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти. При перегляді ОПП та навчального плану розширювати перелік вибіркового фахової підготовки.

7. Робочій групі ОПП «Туризм» при перегляді ОПП продовжувати враховувати пропозиції здобувачів вищої освіти для поліпшення якості навчання та викладання за даною ОПП.

8. Інтенсифікувати процеси міжнародної академічної мобільності, зокрема активізувати співпрацю з іноземними закладами вищої освіти для обміну досвідом та розвитку подальшої співпраці.